

16. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W RZESZOWIE *(Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie)*

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie od 1 stycznia 2010 r. działa jako samorządowa osoba prawna na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska (2001) oraz statutu nadanego przez Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr XLIII/800/10 z dnia 25 stycznia 2010 r. Organami Funduszu są: Rada Nadzorcza i Zarząd, a ich obsługę zapewnia Biuro Funduszu.

Podstawową działalnością Funduszu jest wspieranie finansowe zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Fundusz wspiera również współfinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi. Działalność swoją Fundusz prowadzi w oparciu o corocznie uchwalany plan działalności i listę przedsięwzięć priorytetowych oraz czteroletnią strategię działania (ostatnia przyjęta w 2008 r. obejmuje lata 2009-2012). Pomoc finansowa udzielana jest w oparciu o kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu oraz zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji przez WFOŚiGW.

Przy wyborze i ocenie przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu przyjęto 5 podstawowych kryteriów: zgodności z polityką ekologiczną państwa i województwa, celowości, efektywności ekologicznej, efektywności ekonomiczno-technicznej, spełniania wymogów formalnych.

Finansowanie zadań z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki wodnej odbywa się przez:

1. Udzielanie oprocentowanych pożyczek, w tym pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej tzw. pożyczek pomostowych.
2. Udzielanie dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.
3. Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.
4. Przekazywanie środków na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez jednostki budżetowe.

Maksymalne wysokości pomocy, oprocentowanie udzielanych pożyczek, warunki ich umarzania oraz zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielania dotacji itp. określają „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji przez WFOŚiGW w Rzeszowie”.

16.1. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU W 2010 ROKU

W 2010 r. Zarząd rozpatrzył 278 wniosków wybierając do dofinansowania 238 przedsięwzięć, w tym 174 w formie dotacji, 47 w formie pożyczek oraz 17 w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.

Największą ilość środków – ponad połowę - przyznano na zadania z dziedziny ochrony wód, gdzie dofinansowano głównie budowę nowych i rozbudowę istniejących kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków. W zakresie gospodarki wodnej Fundusz koncentrował się przede wszystkim na realizacji zadań związanych z poprawą zaopatrzenia w wodę dla celów bytowych. Z zadań mających na celu ochronę powierzchni ziemi i zagospodarowanie odpadów dofinansowano głównie zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz specjalistycznych pojazdów do wywozu odpadów. W dziedzinie ochrony atmosfery realizowano zadania polegające na modernizacji kotłowni z równoczesną zamianą czynnika grzewczego z węgla na gaz oraz montażu kolektorów słonecznych. Udzielono też znaczącej pomocy na wykonanie prac termomodernizacyjnych i termoizolacyjnych budynków w obiektach typu: parafie, ośrodki rekreacyjne, przedszkola, szkoły, gminne ośrodki kultury. W dziedzinie ochrony przyrody Fundusz przede wszystkim dofinansowywał prace pielęgnacyjne zabytkowych drzewostanów. W ramach czynnej ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem dofinansowano zarybianie wód otwartych województwa oraz ochronę biotopu bytowania kuropatwy i zająca szaraka, połączoną z ich reintrodukcją. Działalność Funduszu w zakresie edukacji ekologicznej polegała głównie na wsparciu przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną, organizacji konkursów i rozwoju bazy edukacyjnej. Jak co roku, ze środków Funduszu sfinansowany został zakup czasopism

dla szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i tych wyższych uczelni województwa, które prowadzą kształcenie związane z ochroną środowiska. Ponadto, w 2010 r. Fundusz przekazał środki na realizację regionalnego monitoringu środowiska oraz na zakup i wyposażenie strażackich wozów ratowniczych. W celu likwidacji skutków powodzi, oprócz corocznego dofinansowania zakupów pomp szlamowych, pomoc w formie dotacji skierowano na zadania związane z usuwaniem skutków powodzi. Dofinansowano również prowadzenie Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń Środowiska.

W 2010 r. podobnie jak w latach poprzednich, głównymi beneficjentami pomocy nadal pozostawały jednostki samorządu terytorialnego. Na przestrzeni 2010 r. umowy o dofinansowanie zawarto z 70 gminami, 10 powiatami oraz 1 związkiem gmin. Łączna wartość umów zawartych w 2010 r. przez gminy wyniosła 25 457,29 tys. zł, przez powiaty 273,43 tys. zł, a związki gmin 22,96 tys. zł. Ponadto Wojewódzki Fundusz udzielił dofinansowania w formie dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych 15 jednostkom samorządu terytorialnego. Pozwoliło to, przy niewielkim zaangażowaniu Funduszu, na zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Wsparcie finansowe zadań realizowanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą odbywało się w ramach pomocy publicznej, przy czym pomoc udzielona w 2010 r. przez Fundusz była wyłącznie pomocą de minimis.

W ramach pomocy publicznej, Fundusz udzielił sześć pożyczek, cztery dotacje i częściowo umorzył dwie pożyczki. Wartość nominalna pomocy publicznej wyniosła 1 921,32 tys. zł, a wartość pomocy brutto 312,01 tys. zł.

Maksymalna pomoc, która zgodnie z zasadami w roku 2010 mogła być udzielona przez Fundusz na dofinansowanie zadań ochrony środowiska wynosiła 70% ich kosztów, przy czym średnie zaangażowanie finansowe Funduszu we współfinansowaniu zadań, dla których w roku 2010 zawarte zostały umowy, kształtowało się na poziomie 23,69%.

16.2. REALIZACJA ZADAŃ WEDŁUG POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZIN

Ochrona wód: Wojewódzki Fundusz kierował swe środki przede wszystkim na budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę kanalizacji sanitarnych. W dziedzinie tej zawarto 21 umów o pożyczkę oraz 5 aneksów w sprawie zwiększenia kwot już udzielonych pożyczek na sumę 18 207,6 tys. zł, 2 umowy dotacji na kwotę 97,5 tys. zł oraz udzielono 15 dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Łączna wartość wypłaconych środków wyniosła 26 801,5 tys. zł (łącznie z wypłatami z umów z lat poprzednich) co stanowi 57,1% ogółu udzielonego przez Fundusz w 2010 r. dofinansowania. Ponadto, wnioskodawcy pozyskali z banków na realizację zadań ochrony środowiska ponad 39 524,2 tys. zł, do których Fundusz udzielił dopłat w kwocie 696,0 tys. zł.

Budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków realizowano w 7 obiektach. Efektem rzeczowym realizowanych w 2010 r. inwestycji jest budowa i oddanie na terenie województwa podkarpackiego 286,6 km sieci kanalizacyjnej i 52 przepompowni. Realizowano budowę 5 nowych oczyszczalni o przepustowości 689,7 m³/dobę (z czego efekt w wysokości 439,7 m³/dobę zostanie osiągnięty w 2011 r.). Ponadto, efekt w wysokości 750,0 m³/dobę został osiągnięty z zadań, których realizację rozpoczęto w 2009 r. Natomiast w wyniku modernizacji oczyszczalni uzyskano zwiększenie przepustowości o 869,0 m³/dobę. Z zadań będących w trakcie realizacji, oczekuje się uzyskania 503,6 km kanalizacji, 188 przepompowni. Tak duży efekt ekologiczny planowany do osiągnięcia w kolejnych latach wynika z faktu, że największe realizowane w 2010 r. zadania (dofinansowane ze środków unijnych) oddane będą do użytku dopiero w latach następnych.

Gospodarka wodna: W tej dziedzinie zawarto 9 umów pożyczek i 1 aneks na łączną kwotę 7 771,5 tys. zł oraz 1 umowę dotacji na kwotę 45,01 tys. zł. Z tytułu zawartych umów, w 2010 r. wypłacono 7 189,7 tys. zł, z czego na pożyczki przypadło 7 044,7 tys. zł, a na dotacje 145,0 tys. zł. Wielkość udzielonej pomocy stanowi 15,3% wszystkich wydatkowanych środków.

Realizowane zadania dotyczyły przede wszystkim poprawy jakości wody oraz wzrostu wydajności ujęć wody dla celów bytowych. W 2010 r. zwiększenie wydajności ujęć wody o 2 742 m³/dobę uzyskano w wyniku zakończenia realizacji zadań rozpoczętych w 2009 r. Natomiast z zadań rozpoczętych w roku 2010 efekt w postaci zwiększenia wydajności o 4 383 m³/dobę uzyskany zostanie w roku następnym. Ponadto wybudowano 12,66 km sieci wodociągowych, a kolejne 34,00 km zostaną przekazane do użytku w 2011 r.

Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami: W roku 2010 zawarto 12 umów na łączną kwotę 1 942,16 tys. zł (4 pożyczkowe i 8 dotacyjnych). Ogółem w tej dziedzinie wypłacono w formie dotacji kwotę 305,5 tys. zł, zaś w formie pożyczek 1 624,7 tys. zł. Wielkość udzielonej pomocy stanowi 4,1% wszystkich wydatkowanych środków.

Efekty rzeczowo-ekologiczne uzyskane w wyniku realizacji zadań w 2010 r. to m.in. zakup 5 specjalistycznych samochodów do wywozu odpadów, dofinansowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów (zakupiono 104 szt. pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów) co pozwoli na osiągnięcie efektów w postaci zbiórki 39,5 Mg makulatury, 66,57 Mg stłuczki szklanej oraz 15,54 Mg odpadów z tworzyw sztucznych. Usunięto również 94,40 Mg odpadów zawierających azbest.

Ochrona atmosfery: Zawartych zostało 31 umów na łączną kwotę 4 063,43 tys. zł (8 pożyczkowych i 23 dotacyjne). Ogółem, w 2010 r. w tej dziedzinie wypłacono 5 700,8 tys. zł (pożyczki 4 476,7 tys. zł i dotacje 1 224,1 tys. zł). Łączna kwota dofinansowania stanowi 12,1% całości przekazanej pomocy finansowej.

Środki Funduszu przyczyniły się do wykonania termomodernizacji 17 obiektów, modernizacji 10 kotłowni węglowych na opalane gazem, 5 instalacji solarnych. Łączna moc odnawialnych źródeł ciepła wyniosła ponad 310,56 kW, a kotłowni gazowych 210 kW.

Realizacja tych wszystkich zadań pozwoliła na ograniczenie w 2010 r. emisji do atmosfery pyłu o 8,1 Mg/rok, CO o 21,6 Mg/rok, CO₂ o 896,2 Mg/rok, SO₂ o 5,9 Mg/rok i NO_x o 0,8 Mg/rok, jak również na oszczędność zużycia energii w wysokości 8 859,37 GJ/rok. Z umów zawartych w 2010 r. uzyskany zostanie efekt ekologiczny także w 2011 r. w postaci redukcji: pyłu o 5,3 Mg/rok, CO o 4,6 Mg/rok, CO₂ o 368,4 Mg/rok, SO₂ o 1,27 Mg/rok i NO_x o 0,55 Mg/rok.

Ochrona przyrody: W dziedzinie ochrony przyrody w 2010 r. zawarto 26 umów dotacji na kwotę 732,52 tys. zł. Z zawartych umów wypłacono (łącznie z wypłatami z umów z lat poprzednich) kwotę 842,2 tys. zł. Udzielone dofinansowanie stanowi 1,8% całości wypłaconej pomocy finansowej.

Realizacja przedsięwzięć w tej dziedzinie polegała m.in. na przeprowadzeniu prac pielęgnacyjnych w 4 parkach wiejskich i zabytkowych, pielęgnacji 1 039 drzew (w tym pomnikowych) w zabytkowych drzewostanach, zarybieniu - poprzez Okręgowe Związki Wędkarskie - wód otwartych województwa podkarpackiego oraz zakupie 30 szt. koszy lęgowych dla sów uszatek. Kontynuowany był program reintrodukcji kuropatwy (w 2010 r. zwiększono populację tych ptaków o 950 osobników, a o kolejne 420 szt. planowane jest zwiększenie w roku 2011), rozpoczęto program reintrodukcji zajęcy szaraków (zwiększono populację tych zwierząt o 100 szt.).

Edukacja ekologiczna: W 2010 r. Fundusz podobnie jak w latach poprzednich wspierał finansowo pojawiające się w tym zakresie inicjatywy. Wyboru niektórych rodzajów zadań do dofinansowania (produkcję filmów i wydanie albumów propagujących walory przyrodnicze województwa podkarpackiego) dokonano w drodze konkursu. W tej dziedzinie w 2010 r. zawarto 53 umowy dotacyjne na kwotę 906,7 tys. zł. Ogółem wypłacono 1 001,7 tys. zł. (łącznie z wypłatami z umów z lat poprzednich). Pomoc w tej dziedzinie stanowiła 2,1% całości udzielonej pomocy.

Główne kierunki dofinansowania w 2010 r. to – podobnie jak w latach poprzednich - wsparcie organizowanych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną, konkursów i olimpiad oraz rozwoju szeroko rozumianej bazy edukacyjnej. Ponadto Fundusz dofinansował wydawanie publikacji o charakterze ekologicznym, organizowanie seminariów i konferencji oraz zakup czasopism i publikacji o charakterze ekologicznym.

Pozostałe zadania: Zawarto 59 umów dotacyjnych o wartości 2 320,48 tys. zł, zaś wypłacone środki wyniosły 2 291,2 tys. zł, co stanowi o 4,9% całości udzielonej w 2010 r. pomocy. Ponadto Fundusz przyznał 4 nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska w łącznej wysokości 40 tys. zł. Nagrody otrzymały: Gmina Trzebownisko, Gmina Kolbuszowa, Gmina Miejska Jasło oraz Powiat Ropczycko-Sędziszowski.

W zakresie monitoringu, środki Funduszu przeznaczone zostały m.in. na funkcjonowanie Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń, wykonanie pomiarów i badań stanu środowiska w sieci regionalnej województwa podkarpackiego oraz wydanie raportu o stanie środowiska.

W ramach zapobiegania i likwidacji poważnych awarii oraz ich skutków, dofinansowano zakup lub zabudowę 25 samochodów pożarniczych, w tym 3 ciężkich oraz zakup 47 pomp szlamowych do likwidacji skutków powodzi i podtopień.

W związku z wystąpieniem w 2010 r. na terenie województwa podkarpackiego powodzi, Fundusz przeznaczył też środki na zadania związane z usuwaniem jej skutków, doposażenie wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych, zakup: przenośnej składanej zapory przeciwpowodziowej, pomp wysokiego ciśnienia, agregatów prądotwórczych, motopomp pływających oraz wywóz odpadów po powodzi. Jednocześnie Fundusz podjął działania w kierunku pozyskania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach programu pilotażowego 9.8 „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków”. Wnioskowana dotacja w wysokości 13,3 mln zł przeznaczona zostanie na 11 zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi.

16.3. UDZIELANIE POMOCY FINANSOWEJ W RAMACH UMOWY KONSORCJUM Z BANKIEM OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

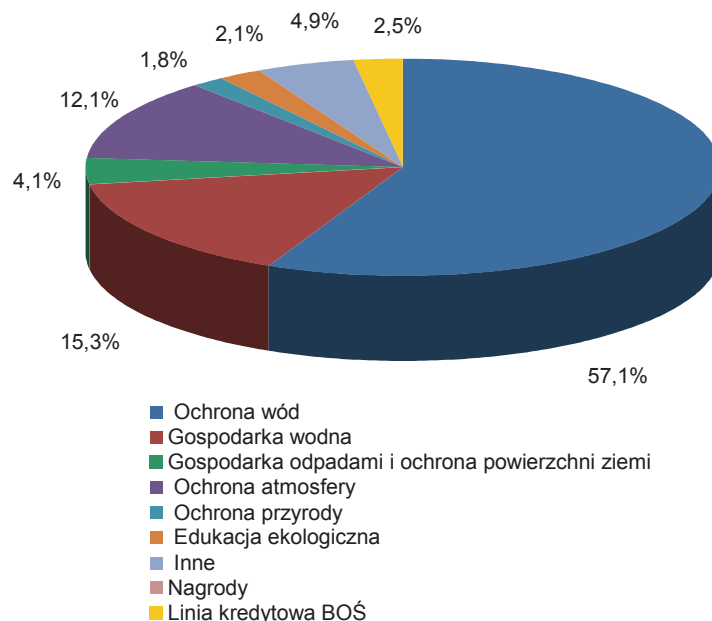
Od 2005 r. funkcjonuje podpisana pomiędzy WFOŚiGW w Rzeszowie i Bankiem Ochrony Środowiska umowa o współfinansowaniu niektórych przedsięwzięć o charakterze ekologicznym. Podmioty gospodarcze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby fizyczne korzystały z preferencyjnych kredytów m.in. na termomodernizację obiektów, modernizację źródeł ciepła i usuwanie azbestu.

W wyniku realizacji tego porozumienia, w 2010 r. zawarto 119 umów na łączną kwotę 1 277,4 tys. zł, a wartość wypłaconej pomocy (łącznie ze zobowiązaniami z 2009 r.) wyniosła 1 168,1 tys. zł. Zrealizowano 33 kotłownie gazowe o łącznej mocy 797,7 kW i 4 kotłownie na biomase o łącznej mocy 85 kW. Zlikwidowano 10 pieców węglowych o łącznej mocy 217 kW. Wykonano termoizolację ścian w 46 budynkach, stropów w 6 budynkach oraz wymieniono stolarkę okienną w 32 budynkach. Usunięto również azbest w ilości 7,65 Mg z 1 obiektu. Wykonano 30 instalacji grzewczych z wykorzystaniem kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 131,46 m². Dzięki wykorzystaniu energii odnawialnej, zredukowano emisję do atmosfery: CO₂ o 277,9 Mg/rok, CO o 2,4 Mg/rok, SO₂ o 0,9 Mg/rok, NO₂ 0,14 Mg/rok i pyłu o 1,2 Mg/rok. Wykonano również 1 przydomową oczyszczalnię ścieków o przepustowości 2,7 m³/dobę.

16.4. ROLA FUNDUSZU WE WDRAŻANIU PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Rok 2010, to czwarty rok realizacji perspektywy finansowej 2007-2013, w której z Funduszu Spójności współfinansowane były między innymi projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiS). Na mocy porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 r. pomiędzy Ministrem Środowiska a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Funduszowi powierzone zostały obowiązki Instytucji Wdrażającej przy realizacji projektów z terenu województwa podkarpackiego o wartości poniżej 25 mln euro, wdrażanych w ramach dwóch osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, tj. osi priorytetowej I Gospodarka wodno-ściekowa oraz osi priorytetowej II Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi. Wybór zadań do dofinansowania odbywał się w drodze konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Środowiska.

W roku 2010 Fundusz realizował umowy o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z 3 beneficjentami, tj. Wodociągami Dębickimi Sp. z o.o. w Dębicy, Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ropczycach oraz Gminą Kuryłówka. Łączna wartość przyznanego dofinansowania dla tych projektów wynosi ponad 38 mln zł. Ponadto zakończono oceny wniosków zgłoszonych w ramach VI naboru z 2009 r. Trzy projekty z terenu województwa podkarpackiego uzyskały pozytywne oceny i znalazły się na liście rankingowej. Dla projektu zgłoszonego przez Gminę Miasto Rzeszów w 2010 r., Instytucja Pośrednicząca wydała decyzję o dofinansowaniu, a Fundusz podpisał stosowną umowę. Kwota dofinansowania zadania wynosi ponad 5 mln zł. Pozostałe dwa projekty znajdujące się na liście rezerwowej pod koniec roku poddane zostały ocenie ostatecznej, a ich ewentualne dofinansowanie możliwe będzie dopiero w 2011 r. Na ryc. 16.4.1. przedstawiono strukturę rozchodów WFOŚiGW w Rzeszowie w 2010 r., zaś na ryc. 16.4.2. strukturę przychodów WFOŚiGW w Rzeszowie w 2010 r.

Ryc. 16.4.1. Struktura rozchodów WFOŚiGW w Rzeszowie, w 2010 r. [45]

Ryc. 16.4.2. Struktura przychodów WFOŚiGW w Rzeszowie, w 2010 r. [45]